

SENIORHØJSKOLERNE 2024/2025 SPOR-B

FÆLLESFOREDRAG:

5. september 2024

Portalen Greve kl. 14.00-16.00

Afgørende øjeblikke

Per Stig Møller

Tag med på en fascinerende rejse gennem nogle af verdens mest skelsættende øjeblikke, når Per Stig Møller, tidligere udenrigsminister, miljøminister og kultur- og kirkeminister, træder ind på scenen. I sit medrivende foredrag tager han os bag kulisserne til afgørende beslutninger truffet af historiens giganter: Winston Churchill, Charles de Gaulle, Helmut Kohl, Richard Nixon og Nelson Mandela.

Med sin skarpe analytiske evne og dybe indsigt, som også kommer til udtryk i hans nyeste bog "Afgørende øjeblikke" fra september 2022, fortæller Per Stig Møller om mod, lederskab og de kritiske valg, der har formet vores verden.

Forbered dig på at blive både underholdt og oplyst, når Per Stig Møller udfolder de afgørende øjeblikke, der har defineret vores moderne tid.

16. december 2024

Portalen Greve kl. 14.00-16.00

Struensee – Dronningens elsker, oplysningsmand og diktator

Asser Amdisen

I april 1772 henrettedes Struensee på Trianglen i København. Dermed sluttede en kort og intensiv periode i Danmarks historie, hvor Struensee og Caroline Mathilde med vold og magt forsøgte at gøre Danmark til en oplysningens idealstat samtidig med, at de forsøgte at gøre livet tåleligt for sig selv og for den bindegale Christian VII. Deres historie er blevet husket i utallige bøger, film, balletter og meget andet. Asser Amdisen var i 2001 den første, som fik fuld adgang til dokumenterne fra skilsmisseprocessen, som førte til henrettelsen i 1772, og han fortæller en historie om, hvordan hoffet var fyldt af nye ideer, gamle forstokkede mænd og et liberalt forhold til sex, stoffer og moral.

31. marts 2025

Portalen Greve kl. 14.00-16.00

Live fra Amerika

Jesper Steinmetz

USA er verdens største magt og afgørende for Danmark, men hver gang vi tror vi forstår amerikanerne, overrasker og chokerer de os. Tag med på en rejse med mangeårig USA-korrespondent Jesper Steinmetz der, som få, kender Guds eget land, har besøgt samtlige 50 stater og mødt amerikanerne – fra præsidenten til de hjemløse, fra filmstjerne til farmerne.

I dette spændende foredrag beretter Steinmetz om den aktuelle politiske situation, om de seneste års brændpunkter og sociale spændinger og samtidig giver han et indblik i tilværelsen som korrespondent, hvor han i over 10 år har rapporteret personligt om raceuroligheder, skoleskyderier, fattigdom, illegal immigration, tyfoner og oversvømmelser, politisk uenighed og en stigende splittelse i befolkningen. Men også om amerikanernes usædvanlige viljekraft og sammenhold, og om deres ukuelige stolthed og kærlighed til forfatningen og fædrelandet.

I foredraget giver Jesper Steinmetz os et unikt indblik i USA anno 2025.

FOREDRAG:

Niels Stensen

Preben Hartmann-Petersen

Den verdensberømte danske videnskabsmand Niels Stensens forunderlige livsløb strakte sig fra 1638-1686, hvor han nåede ufatteligt meget. Niels kom til verden i et velhavende københavnsk borgerhjem, men døde syg og fattig i den tyske by Schwerin. Han fik sin akademiske uddannelse på Københavns universitet, hvorefter han rejste til udlandet. Hans fagområder strakte sig fra medicin og biologi over geologi til matematik. Han endte i teologien, hvor han opnåede at blive saligkåret – et stort tab for naturvidenskaberne – ikke blot i Danmark, men også internationalt.

Spanien i middelalderen: Muslimer, kristne og jøder

Miguel Campos

Spaniens forunderlige historie er præget af påvirkninger fra en lang række folk og kulturer. Ikke mindst i middelalderen, hvor maurerne på Den Iberiske Halvø skabte en af de mest velstående og blomstrende regioner i verden med sameksistensen mellem muslimer, jøder og kristne. Foredraget giver et billede af deres samfundsopbygning, forhold til livet, litteratur, arkitektur samt den kulturarv, som er knyttet til de 3 religioner.

Fra Lincoln til Trump – historien om USA's Republikanske Parti

Flemming Ytzen

De færreste tænker over, at Abraham Lincoln, den sejrende præsident i den amerikanske borgerkrig (1861-65) var valgt for det Republikanske Parti. I det 20. århundrede har Dwight D. Eisenhower, Richard Nixon og Ronald Reagan været markant forskellige præsidenter i takt med, at det amerikanske samfund har ændret sig. Donald Trump skiller sig ud fra dem alle. Hvad fortæller de republikanske lederes historie om de forandringer, der er sket i det amerikanske samfund siden borgerkrigen og frem til Donald Trump?

Titanernes kamp: Mellemligstidens store ideologiske slag og kriser

Simon Ankjærgaard

Første verdenskrig var den vestlige verdens ur-katastrofe. Alt lå i ruiner – både mentalt og kulturelt. Forude lurede en ny katastrofe og over alt i Vesteuropa gik vejen derhen over gigantiske ideologiske slagvekslinger, voldsomme kriser, folkelige manifestationer og til slut, i nogle af Europas mest civiliserede lande, et totalitært mørke. Vi vil fokusere på de store ideologiske kampe og strømninger, på de finansielle kriser, på Danmarks færd, men også på alt det, der førte til nazisternes magtovertagelse i Tyskland i kølvandet på fascisternes overtagelse af Italien.

Palæstinens Tragedie – og tilstanden i den arabiske verden

Flemming Ytzen

Hamas' terrorangreb på det israelske samfund i oktober 2023 ændrer fundamentalt på Mellemligstens historie. Gennem mere end et århundrede har både jøder og palæstinensere levet med håb og drømme om fredelig sameksistens. I dag ser det umuligt ud. Foredraget gennemgår de lange linjer i palæstinenserne forpinte historie og tager også de arabiske nabostater med i fortællingen.

Oldtidens Ægypten

Rune Olsen

Det gamle Ægyptens kunst og kultur har fascineret Europa i mange århundreder med sine eksotiske, og alligevel genkendelige, udtryksformer og arkitektur. Det var dog først med fundet af Rosetta-stenen samt tydningen af hieroglyfferne, at det blev muligt at dykke ned i den mere end 5000 år lange historie, som har defineret landet ved Nilen. Dette foredrag giver en introduktion til Ægyptens storhedstider, hvor man byggede enorme pyramider, anlagde store templer til guderne og erobrede vidtstrakte lande mod syd i Nubien og mod nord i Levanten. Vi ser også dechifrerings af hieroglyfferne og etableringen af ægyptologien som videnskabelig disciplin, samt danskernes bidrag til disse

Mesterværker - Når kunst bliver til verdenskunst

Frederik Lindskov

I kunstens historie skiller visse kunstværker sig ud fra de øvrige i en sådan grad, at de slet og ret benævnes som "mesterværker". Som en skinnende perle kan de definere et helt museum som f.eks. Mona Lisa på Louvre. Men hvorfor? Hvad definerer et mesterværk? Er det farvens glød, formens perfektion, eller noget helt sjette? Kunsten var jo en helt anden på Michelangelos tid end på Picassos tid, så en eventuel definition må holde sig for øje, at kunstens rolle i samfundet har skiftet karakter mange gange op igennem historien og i øvrigt – i hvert fald de sidste 150 år – har undslået sig enhver form for definition! Vi bladrer i kunstens katalog af betagende og epokegørende mesterværker og forsøger at finde en fællesnævner blandt de tilfælde, hvor kunst blev til verdenskunst.

Valdemar Den Store

Henning Nørhøj

Med udgangspunkt i indvielsen af Sct. Bendts kirke i Ringsted i 1170 vil foredraget være en fortælling om denne magtfulde konge i den danske middelalder. Vi kender Valdemar den Store fra Saxos Danmarkshistorie. Men fortæller Saxo den hele sandhed om kongens besværlige og farefulde vej til magten og hans regering? Blodgildet i Roskilde! Foredraget vil give et billede af en brydningstid i Danmarkshistorien, hvor kongemagten blev arvelig, kirken fik magt, byer opstod og hvor Danmark blev en stormagt i Nordeuropa.

Henning Larsen – Lysets mester

Michelle Garnier. Michelle Garnier er cand. Phil i kunsthistorie. Henning Larsen er en af hendes favorit arkitekter.

Lyset var arkitekten Henning Larsens signatur. Dette er ganske tydeligt, når man går ind i hans bygninger som f.eks. Glyptoteket, Gentofte Bibliotek eller Biblioteket i Malmø – Og til en vis grad også Operaen i København. Han gjorde sig bemærket i udlandet ved bl.a. at skabe udenrigsministeriet i Riyadh i 70'erne. I dette foredrag skal vi se på nogle af arkitektens banebrydende bygninger og netop hans brug af lys til at skabe rummet.

Vi skal også se på, hvordan tegnestuen arbejder efter Henning Larsens død i 2013.

Storm og stormfloder i Danmark

John Cappelen

DMI har siden 1891 registreret mange storme i Danmark, opdelt i kategorier fra 1 til 4, hvor 4 er de mest voldsomme. 13 gange har Danmark været ramt af kategori 4-storme, og der har været mange andre betydelige stormfloder. Den seneste store stormflod var den 20-21. oktober 2023, og den seneste kategori 4-storm var orkanen "Bodil" den 5.-6. december 2013.

Foredraget vil gennemgå historierne om de største stormfloder og storme, herunder "Bodil" og de 13 store. Der vil også blive talt om de materielle skader og tab af menneskeliv, som disse storme har forårsaget.

Der vil også blive forklaret, hvad vind er, hvad en hundrede-årshændelse betyder, definitionen af storme og stormfloder, hvorfor de opstår, hvordan de navngives, og om deres fremtidige styrke og aktivitet forventes at øges i fremtiden.

Et liv med Kina

Henrik Bjørn

Siden 1983 har Henrik Bjørn rejst, studeret og arbejdet i Kina. Henrik har over fire årtier og 146 rejser til – og rundt om – i Kina besøgt hovedparten af landets provinser. Hør Henrik fortælle om sine personlige oplevelser i Kina i rollen som rejsende, kinesisk studerende, etnografisk feltarbejder i det landlege Kina, leder af en amerikansk velgørhedsorganisation og repræsentant for et Fair Trade firma. Senest (2016-2018) har Henrik være leder af et dansk inspireret ældrecenter med seniorboliger, plejehjem og et hospital i Shanghai.

Kaj Munks liv og død – Det første sonoffer

Simon Ankjærgaard

Den 29. august 1943 gik den åbenmundede præst Kaj Munk på prædikestolen og hyldede samarbejdspolitikens sammenbrud. Præsten var blevet et samlingspunkt for den stigende modstand mod den tyske besættelsesmagt og havde længe talt dunder mod nazismen og mod de danskere der var gået i tysk tjeneste. I første omgang forsøgte man at lukke ham ned, bl.a. ved at forbyde ham at prædike i de københavnske kirker. Men han fandt andre veje for sine anti-tyske udgydelser – og det blev hans skæbne. Han blev den 4. januar 1944 kl. 20 hentet af fem Gestapo folk og senere samme aften skudt og dræbt i en grøft ved Hørbylunde Bakker.

Thorvaldsen i Rom

Kristina Junge Jørgensen

Thorvaldsen opholdt sig mere end 40 år i Rom, hvor han blev en af tidens førende billedhuggere. I dette foredrag skal vi høre om Thorvaldsens år i Rom, fra han kom dertil som ung kunstner på stipendium, til han fik eget værksted med mange ansatte og blev et vigtigt omdrejningspunkt for tidens danske kunstnere på dannelsesrejser til Rom. Rom var på denne tid et kulturcentrum med kunstnere og købere fra hele verden. Der fortælles også om venskabet med malere som Eckersberg og om H.C. Andersens første møde med Thorvaldsen i Rom. Til sidst skal vi se eksempler på hvor i Rom, man som turist, i dag kan se spor af den danske billedhugger.

Giacomo Puccini – musikteatrets sidste mester

Thomas Milholt T. Milholt er cand. mag i musikvidenskab, journalist og forfatter til bl.a. *Manden bag masken - Rossini og hans operaer*

Komponisten Giacomo Puccini (1858-1924) kom til at slutte den store folkelige italienske operatradition, som havde glædet publikum i hans hjemland og hele verden siden begyndelsen af 1600-tallet. Hans værker udgjorde en modpol til Richard Wagners operaer, som var baseret på myter, det store tyske, romantiske orkester og hans brug af ledemotiver. Puccini byggede videre på sit eget lands tradition: Musikteatret med forestillinger, som i stigende grad kom til at ligne skuespil med dramatisk musik, og som tændte følelserne. Foredraget placerer den italienske mesters værker i forhold til den tradition, han skrev sig ind i og følger ham frem til hans sidste opera Turandot (1924). Puccini sluttede sin karriere kun få år før tonefilmen brød igennem og publikum fravalgte Italiens operaer til fordel for Hollywoods film. I løbet af dette foredrag bliver en række centrale klip fra operaerne præsenteret.

Johnny Cash. The man in Black

Michael Christophersen

Johnny Cash voksede op i en fattig bondefamilie med en streng far som, da hans storebror omkommer på et savværk, siger til lille Johnny; det var den forkerte søn der døde. Han bliver den rå udgave af Elvis og opnår kæmpe succes ved at optræde i solidaritet med fangerne i de amerikanske fængsler: San Quentin og Folsom Prison. Johnny Cash kunne let selv have havnet der. Han havner til gengæld i et heftigt pillemisbrug – som han har meget svært ved at slippe ud af. Foredraget er krydret med masser af gode historier og musik, som Folsom Prison Blues, Hurt, Ring of fire og mange flere.

Anders Zorn, Carl Larsson og Bruno Liljefors

Dina Rawat

Anders Zorn, Bruno Liljefors og Carl Larsson var svenske malere, der alle har været med til at forme den svenske selvforståelse og nationale identitet i begyndelsen af 1900-tallet. Det var deres skildringer af naturen, menneskene og dyrene der interesserede dem og desuden en hel filosofi om det "gode liv", der gjorde dem til tidens mest anerkendte kunstnere i Sverige, men også udenfor Sverige blev der lagt mærke til dem. I dette foredrag vil vi se nærmere på det kunstneriske udtryk og prøve at forstå hvad der gjorde dem så populære dengang og stadigvæk.

Kunstig intelligens – ny æra for mennesket eller maskinen?

Frederik Lindskov

Moores lov fra 1965 forudsiger en fordobling af computerens regnekraft hver 18. måned. Loven har vist sig præcis, og i dag udvikler chips og bits stadig med denne hastighed. For eksempel, hvis du fordobler et ris korn 40 gange, som svarer til perioderne siden 1965, får du ca. 500 mia. ris korn. Alligevel kom det som en overraskelse, da ChatGPT pludselig kunne tage embedseksamener, foretage kræftscanninger og konkurrere med tekstforfattere. Hvad skete der? Hvorfor gik udviklingen så hurtigt, og hvor vil denne kunstige intelligens føre os? Mod en bedre verden - eller mod afgrunden?

**Du kom med alt det der var dig- om digteren Jens Rosendal
Anne Knudsen**

Hør historien om, hvordan Jens Rosendal fik sangen "Du kom med alt det der var dig" med i højskolesangbogen og andre gode anekdoter om Danmarks mest populære kærligheds- og fællessang. Jens Rosendal er den danske nulevende forfatter, som har flest sange i Højskolesangbogen, og som synges af alle aldersgrupper. Gennem hele sit liv har Jens Rosendal trådt frem og talt uretfærdighed og magtmisbrug imod. Ikke mindst har han kritiseret den fordømmelse af homoseksuelle, som han har mødt både i og uden for Folkekirken. Jens Rosendal talte om mangfoldighed længe før det blev moderne. Vi hører, hvordan Jens Rosendal som 50-årig kastede sig ud i et kærlighedsforhold til en langt yngre mand, hvordan han mistede sin elskede og er landet på "Så godt skulle det være"

TURE:

**Papirøen, Operaparken og Holmens vilde forvandling
Frederik Lindskov**

Vi mødes ved Inderhavnsbroen ved Broens Gadekøkken og går forbi Nordatlantens Brygge og Krøyers Plads. Vi ser nye kunstværker på kajen i anledning af Dronningens 50-års jubilæum samt "Kosmisk Rum" og Eva Sørensens "Krystalsten". Vi besøger Papirøen med Danmarks dyreste lejlighed ved siden af almene boliger og en plads dekoreret som et gigantisk H.C. Andersen papirklip. Operaparken har seks klimazoner med et tropisk orangeri opvarmet af solceller på Operaens tag. En regnskov strækker sig fra parkeringskælderen mod lyset. Vi går igennem kongeporten til Arsenaløen, passerer Operaen og ser det gyldne boldbur ved indgangen til Børnebyen – Danmarks største daginstitution. Vi går igennem en ombygget motortorpedobådshal, nu luksuslejligheder med udsigt til voldene, kanonbådsskurene og Amager Bakke. Holmens nye øer er hvor Danmarks fortid møder byens unge puls.

Mødested: Den Grønlandske Handelsplads, Broens Gadekøkken, lige ved Inderhavnsbroen på Christianshavns-siden, 1401 København K

**FLAT LAND, Michael Kvium – omvisning på Nivaagaard
Dina Rawat**

Michael Kvium (f.1955) er blevet kaldt en neobarok kunstner og mødet under samme tag mellem Malerisamlingens egen ældre kunst og Kviums nye værker skabt til udstillingen FLAT LAND kan kun blive frugtbart. Kvium er en teknisk fænomenal maler og en følsom seismograf over for verdens gang og menneskets dårskab. Han overrasker og chokerer til stadighed, alt imens nye naturobservationer, truende undertoner af fare og en både grov og kærlig humor rører beskuerne af hans billeder dybt. Mange er de danskere, der husker Kviums værker, når de en gang har set dem. For nyligt er kunstneren flyttet til fredfyldte, naturskønne omgivelser i det, for nationen så karakteristiske fladstrakte landskab, der utvivlsomt vil sætte sig spor i udstillingen.

Mødested: Nivaagaard, Gammel Strandvej 2, 2990 Nivå

Spør-B

Greve

46 976 mandage	kl. 13.00-15.45 Greve Borgerhus
46 975 onsdage	kl. 9.00-11.45 Greve Borgerhus
46 979 onsdage	kl. 12.00-14.45 Greve Borgerhus
46 980 fredage	kl. 9.00-11.45 FOF Huset

Solrød

46 978 torsdage	kl. 13.00-15.40 Aktivitets-og Frivilligctr.
46 977 fredage	kl. 9.00 -11.40 Solrød Idrætscenter

Køge

46 983 mandage	kl. 12.00-14.40 Den Hvide By
46 982 torsdage	kl. 9.00-11.40 Den Hvide By

FOF forbeholder sig ret til ændringer i programmet i tilfælde af sygdom, lokaleproblemer, lærerønsker eller andet.

Udgifter til entré på museer og eventuelle ekskursioner er ikke inkluderet i deltagerprisen og betales derfor separat af deltagerne.

FOF
KLOGERE, SUNDERE, GLADERE